

OIKAISUVAATIMUS PÄÄTÖKSEEN SATAHADno-2026-139

Lounais-Suomen Martat ry vaatii oikaisua Satakunnan hyvinvointialueen tekemään kielteiseen järjestöavustuspäätökseen (SATAHADno-2026-139), joka koskee jo sairastuneiden, ylipainoisten sekä ikääntyneiden hyvinvointia edistävän ravitsemusneuvonnan ja käytännön ruokakurssien toteuttamista.

Päätöksen perusteluna on esitetty, että haettu toiminta ei kuulu hyvinvointialueen tehtäviin vaan on kuntien vastuulla. Katsomme, että päätöksen perustelu on virheellinen eikä vastaa Satakunnan hyvinvointialueen HYTE-linjauksia eikä hyvinvointialueen lakisääteisiä tehtäviä.

Toiminnan kuuluminen hyvinvointialueen HYTE-tehtäviin

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (HYTE) on hyvinvointialueen lakisääteinen tehtävä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) mukaisesti. Satakunnan hyvinvointialueen HYTE-toiminnan keskeisiä painopisteitä ovat mm.:

- sairauksien ennaltaehkäisy ja elintapasairauksien vähentäminen
- ravitsemuksen ja terveellisten elintapojen edistäminen
- toimintakyvyn tukeminen eri ikäryhmissä
- matalan kynnyksen elintapaohjaus
- järjestöyhteistyön hyödyntäminen osana HYTE-kokonaisuutta

Marttojen hakema toiminta kohdistuu nimenomaan näihin painopisteisiin. Ravitsemusneuvonta ja käytännönläheinen ruoanvalmistusohjaus tukevat elintapamuutoksia, sairauksien hoitoa ja ennaltaehkäisyä sekä toimintakyvyn säilymistä. Kyse on hyvinvointialueen HYTE-tehtävää tukevasta ja täydentävästä toiminnasta, ei kuntien yleisestä hyvinvointityöstä.

Elintapaohjaus ja ravitsemusneuvonta osana hyvinvointialueen vastuuta

HYTE-ohjelman mukaisesti hyvinvointialue vastaa elintapaohjauksen ja ennaltaehkäisevän työn kokonaisuudesta sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa. Ravitsemusneuvonta ja ruokaan liittyvien arjen taitojen vahvistaminen ovat keskeinen osa elintapaohjausta, erityisesti sairastuneiden, ikäihmisten ja erityisruokavalioita noudattavien perheiden kohdalla.

Marttojen toiminta ei ole kuntien yleistä hyvinvointityötä, vaan kohdentuu nimenomaan niihin asiakasryhmiin, joiden hyvinvointi ja toimintakyky liittyvät suoraan sosiaali- ja terveydenhuollon tavoitteisiin ja kustannusvaikuttavuuteen.

Toiminnan täydentävä luonne ja järjestöyhteistyö

Marttojen toteuttamat ravitsemusneuvonnan työpajat, ruokakurssit ja kotikäynnit täydentävät hyvinvointialueen omaa palvelutuotantoa. Toiminta toteutetaan yhteistyössä hyvinvointialueen elintapaohjauksen asiantuntijoiden, Ikäkeskusten ja HYTE-toimijoiden kanssa ja kohdentuu alueen tunnistamiin asiakasryhmiin, kuten:

- sairastuneet ja elintapasairauksien riskiryhmät

- allergiaperheet, joilla on erityisiä ravitsemuksellisia haasteita
- ikääntyneet, joiden ravitsemus vaikuttaa suoraan toimintakykyyn

Satakunnan hyvinvointialueen HYTE-linjauksissa korostetaan järjestöjen roolia hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä sekä matalan kynnyksen toimintojen tuottamisessa. Marttojen asiantuntemus käytännön ravitsemusohjauksessa vastaa tähän tavoitteeseen ja mahdollistaa sellaisten kohderyhmien tavoittamisen, joihin hyvinvointialueen oma toiminta ei yksin riitä.

Johtopäätös

Kielteinen päätös perustuu virheelliseen tulkintaan toiminnan luonteesta ja vastuunjaosta. Haettu toiminta kuuluu selkeästi Satakunnan hyvinvointialueen HYTE-tehtäviin, tukee alueen strategisia tavoitteita ja täydentää sosiaali- ja terveystalvelujen kokonaisuutta.

Edellä esitetyin perustein Lounais-Suomen Martat ry vaatii, että päätös SATAHADno-2026-139 oikaistaan ja järjestöavustus myönnetään hakemuksen mukaisesti.

Kunnioittavasti,

Lounais-Suomen Martat ry
Sanna Voutilainen
sanna.voutilainen@martat.fi